

Kinder Torah

Parashas Ki Seitze

Honest Businessman

Class, we have a treat for you today. We are bringing in a special guest speaker. He is a man who has merited much blessing from Hashem."
"Please tell us about him, Rebbe."
"He is one of the wealthiest men in our city. He owns a chain of stores. He uses his money to do many, many mitzvot. He is also over one hundred years old!"
"Wow!"

The Rebbe steps outside the classroom. In a moment, he returns. At his side is a very elderly man. He is well dressed, and well groomed. The entire class stands up for him. He slowly walks to the chair in the front of the classroom and sits down. The Rebbe begins to speak.

"Class, it gives me great pleasure to introduce our special guest to you, Mr. Boruch Yashar. He has taken the time and effort to be with you today."

"Shalom aleichem, boys. It gives me such nachas to see a class of fine young men learning Torah. When I was your age, we did not have this beautiful Talmud Torah. Hashem has been so kind and blessed you with this wonderful opportunity to learn His Holy Torah."

"Mr. Yashar, we heard that you own a chain of stores. Can you please tell us how you started out and became so successful?"

"With pleasure, boys. I began as a peddler. I could not afford to buy a store, so I put my goods on a wagon, pushed it through the streets, and sold to people in front of their homes."

"What did you sell, Mr. Yashar?"

"Foodstuffs. In those days boys, sugar, oil, beans, grains, and coffee were not available in sealed packages. I went to the open market and bought my wares directly from the wholesalers. I carefully weighed out the merchandise into my sacks and paid for it. Then I loaded the sacks onto my wagon and went up and down the streets of the town. People would come out with their own bags and jars to buy my goods. I weighed them empty, filled them up, weighed them full, and charged them for what they bought. If I was fortunate enough to sell everything, I went to the market to replenish my supply."

"Things sure were different in those days, Mr. Yashar."

"They certainly were, boys. We had no electronic scales or calculators. All merchandise was weighed on old-fashioned

balance scales with balance weights. The price was then calculated by hand. This took time and patience."

"How did you become wealthy, Mr. Yashar?"

"My business gradually grew and grew, until I could afford to buy a store. I opened up a little shop in the center of town. My goods sold well, so I expanded my selection. Pretty soon, the store was overcrowded with goods and customers, so I bought a bigger store. I hired employees to handle the increased volume of sales. That store also became too small so I bought another one. And so it went."

"That is fascinating, Mr. Yashar. To what do you attribute your great success?"

"Boys, we all know that *parnassa* is from Hashem. I do not know why He chose to give me so much wealth. However, I am very careful to pray for *parnassa* and thank Him for His kindness in every *Amidah* prayer. There is one particular mitzvah that is actually found in this week's parasha, which promises rewards of financial success and long life."

"You have merited both."

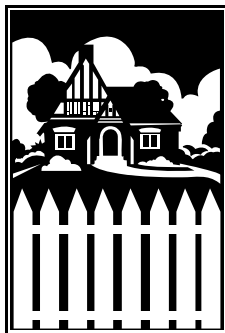
"The mitzvah is in chapter 25, verses 13 to 15. 'You shall not have in your pouch diverse weights, a large one and a small one. And you shall not have in your house diverse measures, a large one and a small one. A perfect and honest weight shall you have; a perfect and honest measure shall you have; so that your days may be long upon the land that Hashem your G-d gives you.' The verse itself states

that the mitzvah grants long life. Rashi comments that one who has perfect and honest weights and measures will be blessed with much success."

"We see that blessing fulfilled in you Mr. Yashar. This is a mitzvah that we can understand. An honest businessman does *chassodim* (acts of kindness) for his customers. He provides them with the goods they need at a fair price and honest measure. Hashem sees that this person is helping his fellow Jews. The Almighty has found in him a good business partner whom He can trust. Therefore, He gives the businessman more and more business and many years of life. With these twin blessings, he can help more and more people. Mr. Yashar, your name hints at the reason for your success – Boruch Yashar – blessed is the one who is straight."

"Thank you Rabbi. I sincerely hope that these wonderful young men will be scrupulously honest in all of their dealings. May Hashem shower you with all of His blessings."

"Amen!"

Kinderlach . . .

Rav Shmshon Refael Hirsch, in his commentary on the Chumash, relates that honesty in business practices is one of the foundations of Jewish community life. The one who measures and calculates the price of his goods is a dayan (judge). Honesty in judgment brings great rewards, as we have seen. Corruption, and stealing, cholila (Heaven forbid), cause terrible curses. Kinderlach, we will all have business dealings in our lives. Bills need to be paid, items bought and sold, work needs to be done and workers paid. These and all monetary transactions must be done with the ultimate care and honesty. Be an honest judge! Uphold society! Merit great blessings! Boruch Yashar – Blessed is the one who is straight!

Safety

You shall make a fence around your roof" (Devarim 22:8). The Sefer HaChinuch (Mitzvah 546) explains that Hashem is supervising our lives and He decrees everything that happens to us. Still, a person must guard himself from dangerous situations. Hashem decreed that fire will burn, and water will extinguish the fire. A falling rock will smash a person, and a person who falls from a high roof will die. He blew our souls into our bodies and gave us wisdom to guard ourselves. He then placed us among the elements, subjected us to the laws of nature, and commanded us to guard ourselves from dangerous situations. The exceptions are those chosen tsaddikim like Avraham Avinu, who was able to allow himself to be thrown into a fiery furnace and live. The rest of us however must guard ourselves from danger.

Kinderlach . . .

Fences were erected to protect people from falling. They are not meant for climbing. The jungle gym in the park is for climbing. A thrown rock can hurt someone very badly. A wound inflicted with a metal object is serious enough to allow chilul Shabbos to treat it. A car, traveling at even the slowest speed, is so big and heavy that it will hurt someone very badly. A person can drown in the shallowest water. Firecrackers are so dangerous that they are illegal in many places. Hashem wants you to take care of yourself. He gave you a wonderful body and put a beautiful neshama (soul) into it. He wants you to do mitzvot with that body and soul. How can you do mitzvot properly if you are hurt? We know that Hashem protects all of us. He gives extra protection to His special tsaddikim. We still must protect ourselves. We fulfill His wishes by properly caring for the body that He gave us.

ההגדה לבנר

פרשת כי תשא

"המצווה היא בפרק כ"ה, פסוקים י"ג-ט"ו. 'לא יהיה לך בכיסך אבן [משקולת] ואבן, גדולה וקטנה. לא יהיה לך בביתך איפה [כלי למדידת נפח] ואיפה גדולה וקטנה. אבן שלמה וצדק יהיה לך איפה שלמה וצדק יהיה לך למען יאריכו ימירך על האדמה אשר ה' אלוקיך נתן לך'. הפסוק עצמו אומר שהמצווה מעניקה חיים ארוכים. רש"י מעיר על כך שאם עשית כן, יהיה לך הרבה' – כלומר, עושר."

"אנו רואים את הברכה הזאת מתקיימת בך, מר ישראל. זוהי מצווה שאנו יכולים להבין. אדם שמנהל את עסקיו בישרות גומל חסדים עם לקוחותיו. הוא מספק להם את המצרכים שהם זקוקים להם במחירים הוגנים ובמידות מדויקות וישרות. ה' רואה שאדם זה מסייע לאחיו בני ישראל, ולכן הוא מהווה שותף עסקי טוב, שאפשר לסמוך עליו. לפיכך, הוא נותן לאיש העסקים עוד ועוד עסקים לעסוק בהם, למשך שנים ארוכות. עם שתי הברכות האלה, הוא יכול לסייע לעוד ועוד אנשים. מר ישראל, שמך רומז לסיבת הצלחתך: ברוך ישראל – ברוך הוא שחי בישרות."

"תודה לך רבי. אני מקווה שנערים נהדרים אלה ינהלו כל משא ומתן שיגיע לידיהם באמונה וביושר מופתי. יהי רצון שישפיע ה' עליכם שפע ברכות."

ילדים יקרים...
 בפירושו לחומש אומר הרב שמעון רפאל הירש שיושר בענייני עסקים הוא אחד מיסודות חיי הקהילה היהודית. מי ששוקל ומחשב את מחיר מרכולתו הוא דיין. יושר בדין מוכה את האדם לשכר רב, כפי שראינו. שחיתות וגזל, חלילה, מביאים לפורענויות נוראות. ילדים יקרים, כולנו מנהלים משאים ומתנים עסקיים במשך חיינו: תשלום חשבונות, קנייה ומכירה של מצרכים, עבודה שאנו עושים בעצמנו, ועבודה שאנו משלמים עבורה לשכירים העושים אותה. את אלה ואת כל ענייני הכספים יש לנהל באמונה: בקפידה רבה וביושר. היו דיין אמת! חילוק את חיי הציבור! זכו בברכות מרובות! ברוך ישראל – ברוך הוא שמנהל עסקיו ביושר!

בטיחות

"ועשית מעקה לגגך" (דברים כ"ב, ח'). ספר החינוך (מצוה תקמ"א) מסביר שה' יתברך משגיח על כל מעשי בני האדם וכל אשר יקרה להם טוב או רע - בגורתו ובמצותו. אף על פי כן צריך האדם לשמור עצמו מן המקרים הנהוגים בעולם, כי האל-ברא עולמו ובנאו על יסודות עמודי הטבע, וגזר שתהיה האש שורפת, והמים מכבין הלהבה, וכמו כן יחייב הטבע שאם תפול אבן גדולה על ראש איש, שתרחץ את מוחו, או אם יפול האדם מראש הגג הגבוה לארץ, שימות. והוא ברוך הוא חנן גופות בני אדם ויפח בהם נשמת חיים בעלת דעת לשמור הגוף מכל פגע. הוא שם את האדם בתוך מערכת הטבע ואם לא ישמר האדם מלהכנס למצבים מסוכנים, יפגע על ידי חוקי הטבע. אמנם ישנם קצת בני אדם, צדיקים גדולים ואנשי השם כמו האבות הקדושים או דניאל חנניה מישאל ועזריה בהם לא שלטו חוקי הטבע, ולמרות שנזרקו לכבשן האש, לא נשרפו, אבל כל שאר בני האדם צריכים להשמר מפני סכנה.

ילדים יקרים...
 גדרות נועדו כדי להגן על בני אדם מפני נפילה ולא כדי שיטפסו עליהן. הסולמת בגן המשחקים מיועדת לטיפוס. אם זורקים אבן, מישור עלול להפגע. אם נחתכים מברזל או מתכת אחרת, זה עלול להיות כל כך מסוכן עד שמותר יהיה לחלל שבת כדי לטפל בחתך. מכונית, אפילו אם היא נוסעת לאט מאד, היא כל כך גדולה וכל כך כבדה שהיא עלולה לפגוע במישהו בצורה חמורה ביותר. גם במים רדודים אפשר ליטוב. זיקוקים ונפצים למיניהם הינם כל כך מסוכנים עד שהשימוש בהם אסור בהרבה מקומות. אפילו נפילה ממופנים עלולה לגרום לחבלה רצינית. ה' רוצה שתשמרו על עצמכם. הוא נתן לכם גוף נפלא ונפח בתוכו נשמה מיוחדת. הוא רוצה שתקיימו מצוות עם הגוף והנשמה הללו. איך אפשר לקיים מצוות כמו שצריך אם נפצעים? אנחנו יודעים שה' מגן על כלנו. הוא מגן במיוחד על הצדיקים הנבחרים. אך גם עלינו מוטלת החובה לשמור על עצמנו. אנחנו עושים את רצונו של הקב"ה בכך שאנו שומרים על הגוף שהוא נתן לנו.

משא ומתן באמונה

"שלום לכולם! יש לנו היום הפתחה: הבאתי לכיתה מרצה אורח - אדם שה' השפיע עליו ברכה רבה."
 "ספר לנו עליו, רב'ה."
 "הוא אחד האנשים העשירים בעירנו, בעל רשת חנויות, המקיים מצוות רבות בכספו; ועוד: גילו הוא מעל מאה שנה!"
 "מדהים!"

הרב'ה יוצא מהכיתה לרגע, וחוזר לאחר דקה עם אדם זקן מאוד; הוא לבוש בקפידה, ומטופח. כל הכיתה נעמדת לכבודו. הוא פוסע באיטיות לעבר כיסא שהוכן לו בקדמת הכיתה ומתיישב. הרב'ה מתחיל לדבר.

"ילדים, אני שמח להציג בפניכם את האורח החשוב שלנו, מר ברוך ישראל. הוא הקדיש מזמנו ומכוחותיו כדי להגיע לכאן היום. 'שלום עליכם, ילדים. אני זוכה לרוב נחת כשאני רואה כיתה של נערים צעירים וטובים לומדים תורה. כשאני הייתי בגילכם, לא היה לנו 'תלמוד תורה' יפה כל כך. ה' היטיב עמכם ובירך אתכם בהדמנות נהדרת ללמוד את תורתו הקדושה."
 "מר ישראל, שמענו שאתה בעל רשת חנויות. אולי תספר לנו כיצד התחיל העסק שלך, וכיצד הצליח כל כך?"

"בשמחה, נערים. התחלתי כרוכל. לא היה לי כסף לרכוש חנות, ולכן הייתי מעמיס את הסחורה שלי על עגלה קטנה, דוחף אותה לפני, ומוכר את המוצרים לעקרות בית, בפתחי בתייהן."
 "מה מכרת, מר ישראל?"

"מוצרי מזון. באותם הימים מוצרים כמו סוכר, שמן, שעועית וקפה לא נמכרו באריזות סגורות. הייתי הולך לשוק וקונה את הסחורה מן הסיטונאים. לאחר שהסחורה נשקלה בקפידה, הייתי מכניס אותה לשקים שהבאתי אתי, ומשלם עבורה.

לאחר מכן הייתי מעמיס את השקים על העגלה ומסתובב ברחובות העיר. אנשים היו יוצאים עם שקיות וצנצנות כדי לקנות ממרכולתי. הייתי שוקל את הכלים שהביאו, ממלא אותם, שוקל אותם שוב כשהם מלאים, ומחשב לפי זה כמה חייבים הקונים לשלם. אם התמזל מזלי ומכרתי את כל מה שהיה לי, הייתי חוזר לשוק כדי לרכוש מלאי חדש."

"החיים היו שונים מאוד באותם זמנים, מר ישראל."
 "בהחלט כן. לא היו לנו מאזניים אלקטרוניים או מחשבוניים. כל הסחורה נשקלה במאזניים מיושנים בעזרת משקולות ברזל, והמחיר הסופי חושב בראש או בעזרת נייר ועפרון. הדבר ארך זמן ודרש סבלנות."
 "כיצד התעשרת, מר ישראל?"

"העסק שלי גדל בהדרגה, והגעתי למצב שבו יכולתי לרכוש חנות משלי. פתחתי חנות קטנה במרכז העיר. הסחורה נמכרה היטב, ולכן הרחבתי את העסק. לאחר זמן קצר החנות היתה כבר מלאה עד אפס מקום במוצרים ובלקוחות, ולכן קניתי חנות גדולה יותר. שכרתי עובדים שיעזרו לי לטפל בהיקף המכירות הגדול. גם חנות זו, עם המשך ההצלחה של העסק, היתה כבר קטנה מדי, ולכן קניתי עוד אחת. וכך הלאה."

"ממש מרתק, מר ישראל. למה אתה מייחס את הצלחתך הרבה?"
 "כולנו יודעים שהפרנסה היא מן השמיים. אינני יודע מדוע בחר ה' להעניק לי עושר כה רב. אני מקפיד מאוד להתפלל על הפרנסה ולהודות לה' על חסדו בכל תפילת עמידה. וישנה מצווה אחת במיוחד שנמצאת בפרשת השבוע הזה, שקיומה מבטיח שכר בצורת הצלחה כלכלית וחיים ארוכים."
 "ואתה הלוא זכית בשני הדברים הללו!"